

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

V smer nujnih potreb in interesov naroda in države!

Važna zborovanja in tečaji za učiteljstvo. — Za razčiščenje pojmov o izvenšolskem delu in ugotovitev načelne smeri. — Vse učiteljice in učitelje gospodarske delavce vabimo, da se udeležijo zborovanj in tečajev.

ZBOROVANJE UČITELJEV GOSPODARSKIH IN ZADRUŽNIH DELAVCEV V LJUBLJANI.

Sekcija Jugoslovenskega učiteljskega združenja za Dravsko banovino vabi vse učitelje in učiteljice, ki delujejo na gospodarskem, predvsem zadrugnem polju na zborovanje, ki se bo vršilo dne 27. junija 1933. ob 8. uri v prostorih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Potreba in namen organizacije učiteljev — gospodarskih delavcev, poroča tov. Andrej Skulj.
2. Koncentracija javnega dela na gospodarskem polju in metoda izvenšolskega dela, poroča tov. Al. Hreščak.
3. Šolske zadruge in zadruge učencev na šolah, poroča tov. Miroslav Zor.
4. Pravilnik organizacije učiteljev gospodarskih delavcev, nominiranje zastopnikov v centralnem odboru in pri sreskih društvih, poroča tov. Miroslav Zor.
5. Zadrugiški in gospodarski počitniški tečaji za učiteljstvo, poroča tov. Rado Grum.

Na zborovanje vabimo vse, ki se za gospodarsko delo zanimajo in imajo voljo sodelovati pri organizaciji gospodarskega dela med učiteljstvom in narodom, posebno pa na polju gospodarske vzgoje učiteljstva.

Istočasno vabimo udeležence tega zborovanja na ustanovni občni zbor društva za zgradbo učiteljskega doma ob Jadranskem morju v Omišlju na Krku.

Sekcija Jugoslovenskega učiteljskega združenja za dravsko banovino v Ljubljani, dne 12. junija 1933.

Predsednik: Ivan Dimnik, s. r. Tajnik: Josip Kobal, s. r.

USTANOVITEV DRUŠTVA ZA ZGRADBO UČITELJSKEGA DOMA NA JADRANU — V OMIŠLJU.

Vabilo na ustanovni občni zbor.

Končno so izvršene vse priprave in so odobrena pravila za ustanovitev »Društva za zgradbo Učiteljskega doma v Omišlju«. Lepo je že število članov, ki so se že v naprej prijavili in prepričani smo, da bo to število še znatno naraslo, ko bo pričelo društvo delovati. Ideja za jugoslovanski Jadran živi med narodom, posebno pa živi ta ideja med učiteljstvom, ki jo bo poživil čez čas od leta do leta Učitelj, dom v Omišlju, kamor bodo odhajali učiteljstvo in učiteljski otroci dravske banovine lahko po zgradbi doma na letovanje in okrevanje.

Ustanovni občni zbor »Društva za zgradbo Učiteljskega doma v Omišlju« se vrši dne 27. junija 1933. ob 11. uri v Ljubljani v prostorih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti št. 20 v Ljubljani (Dvorišče) s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje in odobritev društvenih pravil.
2. Volitev društvenega odbora; t. j. predsednika in njegovega namestnika, 6 odbornikov, 3 namestnikov in 3 preglednikov društvenih računov.
3. Določitev višine članarine ozir. rednega mesečnega prispevka.
4. Prelogi in nasveti.

Na ta občni zbor in na vpis v društvo so vabljeni(e) vsi(e) tovariši(ce), ki se zanimajo za jugoslovanski Jadran in idejo obmorskega letovanja. V prvi vrsti pa se naj udeležijo občnega zbora oni tovariši(ce), ki so se za vstop že prijavili. Kdor želi natančnejših informacij o ustanavljanju se društvu, naj se obrne na naslov:

JUU — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, dne 12. junija 1933.
Predsednik: Ivan Dimnik, s. r. Tajnik: Josip Kobal, s. r.

RAZPIS ZADRUŽNO-GOSPODARSKEGA TEČAJA ZA UČITELJSTVO.

Na prošnjo JUU — sekcije za dravsko banovino od 12. VI. 1933. št. 2376/32-33 odobrujem, da se vrši v letošnjih počitnicah od 3. do 26. julija četrti zadrugno gospodarski tečaj za učiteljstvo. Organizacijo tečaja poverjam Jugoslovenskemu učiteljskemu zdru-

nju — sekciji za dravsko banovino v Ljubljani pod nastopnimi pogoji:

Tečaj traja v gori navedenem terminu 5 ur dnevno po sledečem programu:

Strokovni del.

1. Zadrugištvo: zgodovina in dosedanja razvoj, temeljna načela, odnos do ostalih socialno-gospodarskih doktrin, končni cilj zadrugištva.
2. Zadrugno pravo: zakon o gospodarskih zadrugah, praktično izvajanje zakona, zakon o reviziji zadrug, praktični pripomočki (zak. predpisi o davčnih in taksnih ugodnostih).
3. Ustroj in delovanje posameznih vrst zadrug: kreditne, produktivne, konsumne, prodajne in pomožne, šolske zadruge in zadruge učencev, stanovske učiteljske zadruge in uradniške zadruge.
4. Zadrugno knjigovodstvo: teorija, zakoniti predpisi, svrhe knjigovodstva, praktični primeri knjigovodstva za posamezne vrste zadrug.
5. Promet: denar, menica, ček, efekti, pošta, železnica, borza, ponudba, poslovni zaključek, dobava, reklamacija.

Posebni del.

6. Državljska vzgoja: načelni temelji o državi; bistvo državljanske vzgoje; pojem drž. vzgoje; zgodovina naše drž. vzgoje; državljanska vzgoja v praksi; šola v službi državljanske vzgoje; prosvetne in gospodarske ustanove v službi drž. vzgoje; družina in drž. vzgoja; stanovska vzgoja in državljanska zavest; organizacija in program državljanske vzgoje.
7. Zadrugno gospodarstvo v okvirju izvenšolskega gospodarskega dela učiteljstva: gospodarsko prosvetno delo kot osrednji problem javnega izvenšolskega dela in programa učiteljstva; gospodarsko delo z ozirom na gospodarske, socialne in kulturne potrebe vasi; metoda izvenšolskega dela; odnos gospodarskega dela napram ostalemu izvenšolskemu delu.
8. Potreba ožjega stika in organizacija učiteljev gospodarskih delavcev — zadrugarjev: pravilnik organizacije učiteljev — gospodarskih — zadrugnih delavcev. Odbori in referenti za gospodarsko vzgojo članstva pri sreskih učit. društvih.
9. Narodna šola v službi splošne vaške gospodarske kulture.

V tečaju predavajo strokovnjaki, ki jih določi kr. banska uprava. Vodstvo tečaja poverjam gospodu Radu Grumu, sreskemu šol. nadzorniku v Ljubljani. Sprejetim udeležencem tečaja bodo kriti učinkoviti potni stroški in deloma prenočišče in prehrana. Število udeležencev določam na 30, izdatki pa ne smejo prekoračiti določene podpore.

V prošnji je navesti sledeče: 1.) ime; 2.) značaj; 3.) službeni kraj; 4.) službena leta; 5.) sames ali oženjen; 6.) članstvo pri JUU; 7.) usposobljenost (razni tečaji, ki jih je že dovršil n. pr. zadrugiški, knjigovodski, merkantilni, za kmetijsko, gospodinjstvo, obrtno-trgovsko nadaljevalno šolstvo, in druga usposobljenost za izvenšolsko delo); 8.) udeleževanje pri izvenšolskem delu na gospodarskih in drugih poljih (v preteklosti in sedaj); 9.) posebne zasluge na gospodarskih poljih; 10.) potrdila gospodarskih institucij, pri katerih deluje; 11.) razlogi, iz katerih prosi za tečaj in kako namerava tečaj izkoristiti za gospodarsko delo; 12.) zaveza, da bo sodeloval v organizaciji učiteljev — gospodarskih delavcev in pri gospodarskem izvenšolskem delu.

Pri izbori udeležencev se bo posebno oziralo na take, od katerih je pričakovati, da bodo pridobljeno znanje uporabili za praktično udeleževanje v zadrugah in na gospodarskem polju, in za katere bodo prošile zadruge, ki nimajo strokovno izvežbanih delavcev ter na one, ki nimajo še nobenega gospodarskega tečaja.

Udeleženci bodo dobili ob zaključku tečaja izpričevala z oceno doseženega uspeha, ki se utrdi na podlagi posebne konference vseh predavateljev, h kateri bo delegirala kr. banska uprava svojega zastopnika. O uspešnem sodelovanju se bodo prepričali predavatelji tekom tečaja. Obisk je za sprejete obvezen.

Udeleženci naj prečitajo in prouče vprašanja, ki so objavljena v štev. 1—3 let. V. »Prosvete« z dne 10. XI. 1932. Ter naj po možnosti prineso list s seboj.

Prošnje za razpis tečaja je vlagati pri sekciji JUU za dravsko banovino do dne 25. VI. 1933., ki preveri vse navedene podatke v prošnjah in predloži banski upravi seznam priglašencev, urejen po kvalifikaciji z ozirom na razpis, v končno odobritev. Sprejeti člani bodo pravočasno dobili nadaljnja navodila od sekcije Jugoslovenskega učiteljskega združenja za dravsko banovino, ki prevzema tudi ureditev prenočevanja in prehrane za udeležence tečaja.

Gornji razpis objavlja sekcija Jugoslovenskega učiteljskega združenja v Ljubljani po odloku Kraljevske banske uprave za dravsko banovino IV. No. 8994/1, z dne 14. VI. 1933.

Ivan Dimnik, s. r. Josip Kobal, s. r.
predsednik. tajnik.

TEČAJ ZA IZVENŠOLSKO DELO UČITELJSTVA.

Odsek sekcije za izvenšolsko delo je prišel pri proučevanju javnega izvenšolskega dela do zaključka, da je potrebna temeljita preorientacija pri tem delu. Pri izvenšolskem delu je treba v prvo vrsto postaviti gospodarsko-prosvetno delo, ki naj bo v najtesnejši zvezi z nujnimi potrebami in interesi naroda. Izhodišče pri izvenšolskem delu morajo biti gospodarske, socialne in kulturne potrebe vasi, kot osrednji problem pa naj se vzame glavna gospodarska panoga dotičnega kraja.

Delo v tem smislu se je pričelo z izobraževanjem učiteljstva za kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalne šole. Pred štirimi leti smo pričeli s sistematično vzgojo učiteljstva za delo pri zadrugištvu. V zadnjem času pa se je to delo poglobilo s sodelovanjem učiteljstva in sreskih kmetijskih referentov za povzdigo kmetijstva.

Da bo to delo smotreno, priredi sekcija Jugoslovenskega učiteljskega združenja za dravsko banovino tečaj za izvenšolsko delo učiteljstva v letošnjih počitnicah od 22. do 26. avgusta v Ljubljani.

Tečaj naj razčisti pojme o izvenšolskem delu učiteljstva in ugotovi načelne smeri tega dela. Obravnavala se bodo naslednja vprašanja:

- 1.) Sedanja gospodarska kriza in naše kmetjsko gospodarstvo.
- 2.) Metoda izvenšolskega dela.
- 3.) Naloga učiteljice na vasi.
- 4.) Ljudska pedagogika. — Nadaljevalno šolstvo za kmetjsko mladino.
- 5.) Glavna načela sodobne vzgoje in pouka.
- 6.) Narodna šola v službi splošne vaške kulture.
- 7.) Gospodarska in socialna politika v občini (državljska vzgoja).

Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani

Poročilo o občnem zboru.

28. maja ob pol 9. uri se je vršil v prostorih JUU — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani I. redni občni zbor Samopomoči učiteljskih otrok. Navzočih je bilo le 13 zadrugnikov, kar kaže, da učiteljstvo še vedno ne zna pravilno ceniti pomena in vrednosti svojih gospodarskih in socialnih ustanov.

Občni zbor je otvoril načelnik tov. Pavel Lavrič. Po ugotovitvi sklepčnosti pozdravlja s kratkim nagovorom navzoče zadrugnike, nato pa preide na dnevni red. Zapisnik je vodil tov. Kumelj Metod; za overovatelja pa sta bila imenovana tov. Kobal Josip in tov. Zor Miroslav.

Poročilo načelstva.

Samopomoč učitelj. otrok, reg. zadruga z o. zavezo, je bila ustanovljena na izrednem občnem zboru dne 10. julija 1932. z namenom, izpopolniti vrzel, ki je nastala z likvidacijo društva Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic v Ljubljani. Nova zadruga je prava naslednica likvidiranega društva in je prevzela vsa njegova aktiva in pasiva. Izvoljeno načelstvo je takoj po občnem zboru prijaviло zadrugo deželnemu kot trgovskemu sodišču v Ljubljani ter mu poslalo sprejeta pravila. Sodišče je potrdilo pravila in vpisalo dne 27. julija 1932. zadrugo v zadrugni register.

Zadruga je takoj pristopila k Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani ter plačala zadrugni delež v znesku Din 100.—

Poslovati je začela dne 20. avgusta 1932. Po sklepu občnega zbora društva Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic v Ljubljani, ki se je vršil dne 10. julija 1932. v Ljubljani in na katerem se je vršila njegova likvidacija, so postali vsi njegovi člani zadrugniki nove zadruge. Ta je plačala zanje iz premoženja bivšega društva tudi zadrugne deleže v skupnem znesku 1160 Din in prevzela tudi vse zavarovance. Med letom je pristopilo še 8 zadrugnikov, tako da je štela zadruga koncem leta 1932. 124 člane z 216 zavarovanci. Posmrtnina bi znašala na ta dan 2160 Din.

V tečaj se bodo sprejeli v prvi vrsti učitelji in učiteljice, ki poučujejo v kmetjsko in gospodinjstvo nadaljevalnih šolah in oni, ki delujejo na kateremkoli gospodarskem področju.

V prošnji za sprejem v tečaj je navesti sledeče: 1.) ime in priimek; 2.) značaj; 3.) službeni kraj; 4.) službena leta; 5.) udeleževanje na gospodarskem polju (prej in sedaj); 6.) članstvo pri JUU; 7.) ali reflektira na stanovanje in prehrano?

Udeleženci bodo dobili ob zaključku tečaja posebno potrdilo sekcije JUU za dravsko banovino.

Prošnje za sprejem v tečaj je vložiti pri sekciji JUU v Ljubljani do 1. avgusta 1933.

Udeleženci tečaja naj prouče vsebino »Prosvete« V. letnik št. 8.—10. od junija 1933., ki naj jo prinesejo tudi s seboj na tečaj. Sprejeti udeleženci dobe povrnjene efektivne potne stroške, sekcija jim preskrbi po možnosti tudi prenočišče in prehrano. Obisk je za te udeležence obvezen pri vseh referatih in debatah.

Sekcija Jugoslovenskega učiteljskega združenja za dravsko banovino v Ljubljani, 12. junija 1933.

Ivan Dimnik, s. r. Josip Kobal, s. r.
predsednik. tajnik.

UVODNI TEČAJ ZA VODITELJE KMETJSKO-NADALJEVALNIH ŠOL.

Tečaj se bo vršil na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Trajal bo od 2. do 12. avgusta 1933. Na tečaju bodo voditelji dobili podrobnejši pogled v organizacijo in delo na kmetjsko-nadaljevalnih šolah. Preizkušeni praktik-voditelj kmetjsko-nad. šole bo skupno z udeleženci metodično obdelal snov za kmetjsko-nad. šole. V predavanjih iz narodopisja, kmetjske psihologije in pedagogike bodo voditelji dobili nekaj navodil za uspešno delo med kmetjsko mladino. Razpored predavanj in pogoji za sprejem bodo pravočasno objavljeni v »Učiteljskem tovarišu«.

STROKOVNO-GOSPODINJSKI TEČAJ ZA VODITELJICE GOSPODINJSKO-NADALJEVALNIH ŠOL.

Meseca avgusta bo na Kmetijsko-gospodinjstvo šoli v Sv. Juriju ob južni železniški strokovno-gospodinjstvi tečaj za voditeljice gospodinjstvo-nadaljevalnih šol. Trajal bo štiri tedne. Poleg kuhanja in šivanja se bodo udeležence posebno temeljito vežbale v kmetijskih panogah, ki jih mora poznati vsaka voditeljica gospodinjstvo-nadaljevalne šole. Vsa podrobnejša navodila bodo objavljena v »Učiteljskem tovarišu«.

Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani

Zadruga je oproščena plačevanja taks vsled dopisa drav. finančne direkcije v Ljubljani z dne 19. avg. 1932. štev. 115.228/19.836/5. Prav tako je oproščena po odloku fin. direkcije z dne 3. sept. 1932. štev. 115.280-3/1969 tudi družbenega davka.

Dne 10. oktobra 1932. je zadruga izplačala prvo posmrtnino v znesku 2070 Din. V mesecu novembru so morali plačati zato zadrugniki prispevek za drugi smrtni slučaj. Od tedaj pa do danes ni bilo nobenega smrtnega primera med zavarovanci.

Načelstvo se je shajalo na seje vsak mesec in reševalo interne zadrugne zadeve. Predvsem je razmotrivalo, kako bi vzbudilo med učiteljstvom večje zanimanje za Samopomoč. Dasi so bili vsi učitelji (-ce) očetje in matere opozorjeni s posebnim dopisom na zadrugo, je bil odziv doslej zelo majhen. V »Učit. tovarišu« je izšel o namenu in pomenu Samopomoči učiteljskih otrok daljši članek in več krajših notic. Zdi pa se, da se učiteljstvo za stanovske ustanove premalo zanima in takih članov in notic po večini sploh ne bere.

Iz vprašanj, ki prihajajo prav pogosto od strani članstva na zadrugo, se razvidi, da to niti ni proučilo pravil. Ta vprašanja povzročajo zadrugi samo nepotrebne stroške, zakaj vprašanja vsa so pojasnjena v pravilih.

Da bi dosegel porast članstva in zavarovancev, se je obrnil načelnik tudi osebno do tovarišev v raznih srezih s prošnjo, da bi z osebno agitacijo pritegnili čim več učiteljev in učiteljic očetov in mater v Samopomoč. Njegovo prizadevanje žal ni rodilo uspeha. Zadrugniki bi morali vršiti že sami iz lastnega nagiba reklamo med učitelji starši, da bi dosegla zadruga čim višje število zavarovancev, ker je to v interesu vsakega zadruginega člana. Prav pogosto pa se oglašajo učitelji, ki imajo otroke v starosti nad 10 let. Teh načelstvo ne more sprejeti, ker to zabranjuje § 4. a zadrugnih pravil.

Sekcija JUU si mnogo prizadeva, da bi dvignila med učiteljstvom zanimanje za zadrugo. Njeni zastopniki, ki se udeležujejo